

NEJVĚTŠÍ SILÁK, PRVNÍ KRÁL ŽELEZA A MISTR ZÁPASU Z HUSOVIC

František „Fráňa“ Česal se narodil 6. 7. 1891.

Vyučil se v Královopolské strojírně, tehdy zvané „Porgeska“ kotlářem. Při fyzicky náročné práci nabral neobyčejnou sílu, ale také oslepl na jedno oko po zranění úlomkem kovu. Zápasit začal v brněnském atletickém klubu Türk. V té době se mohl v rámci tréninků potkat s (o jedenáct let starším) Gustavem Frišenským. Rychle se z něj stal nadějný zápasník, který slavil úspěchy po celé Evropě. Vedle toho také závodně vzpíral. Ale nebyl spokojený, vadilo mu, že výsledek zápasnických utkání byl často předem domluvený, což se přičilo jeho povaze.

Někdy v roce 1920 byl svědkem vystoupení tehdejší mezinárodní celebrity – siláka Sigmunda Breitbarta. A bylo o dalším jeho směřování rozhodnuto. Postupně se vypracoval tak, že nejenže zopakoval všechna Breibartova silácká čísla, ale v mnohém tyto výkony posunul ještě dál. Právem se tak mohl nazývat „Král železa“ a „nejsilnější muž dnešní doby“. Jeho vystoupení, která předváděl bezmála třicet let, skutečně brala divákům dech. Nechal se přejíždět automobilem; na prsou mu rozbíjeli palicemi půlmetrákový kámen; železné pláty ohýbal o hlavu; pouze zuby tahal vůz plný lidí. V té době bydleli se ženou a adoptivním synem v Husovicích na ulici Brandlova 69 (dnešní Valchařská).

Po válce pak bydleli na Svitavském nábřeží 57; Fráňa Česal pracoval jako pumpař nedaleko na Dačického u malé čerpací stanice. Chodil pravidelně fandit fotbalistům Arsenalu Husovice, kterým ještě ve svých takřka sedmdesáti letech předváděl mnohé ze svých siláckých čísel. Když pumpu přepadli tři mladíci a chtěli peníze, už zestárlý a poloslepý Fráňa Česal jim řekl, že má strach. „To bys měl mít, dědku,“ oni na to. „Já mám strach... ale o vás,“ odpověděl a v sebeobraně jednomu zlomil ruku, zvalchoval je na hromadu a předal policii. Když za ním v roce 1966 přišel Franta Kocourek, rozesmál se: „Co ty bys chtěl, Franto, lámat? Leda tak slané tyčinky!“ Ale nakonec se stal jeho učitelem a Franta Kocourek od něj převzal žezlo Krále železa.

V posledních letech už špatně chodil a nejraději sedával na lavičce u řeky před domem na Svitavském nábřeží. Zemřel v osmdesáti letech 2. 12. 1971.

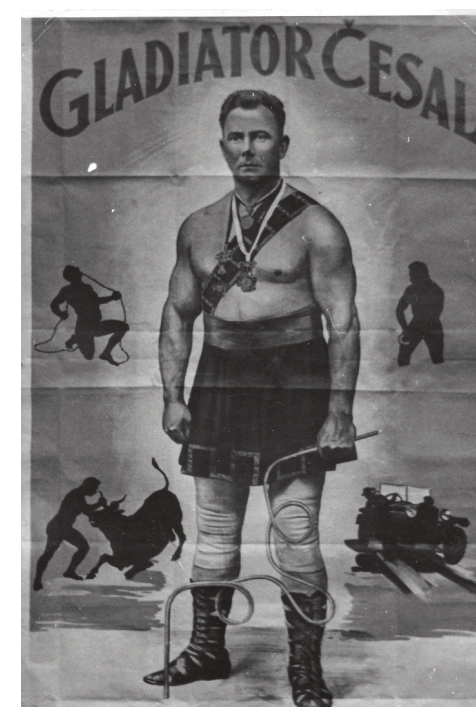
Franta Kocourek Česal

„Když jsem se s ním před pěti léty seznámil, nikdy bych nevěřil, že tento lidumil v brejličkách bude mou doménou. Slovo dalo slovo a měl jsem o trenéra víc. Čas oponou řádně trhnul. František Česal zemřel. Zemřel mi učitel, král železa. V našich srdcích však nikdy nezrezaví. Čest jeho památce!“

Král železa

(Franta Kocourek, *Rovnost*, prosinec 1971)

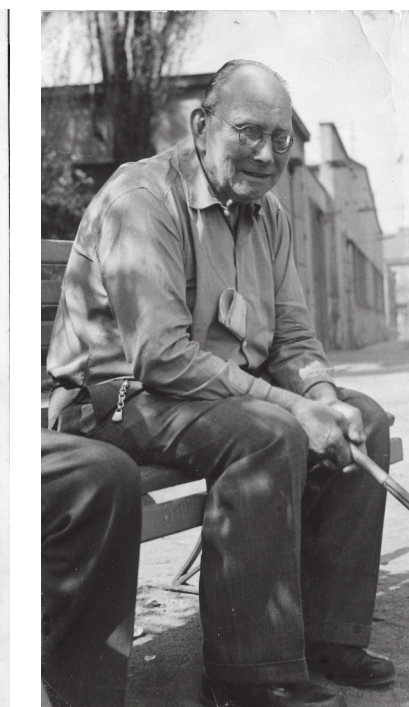
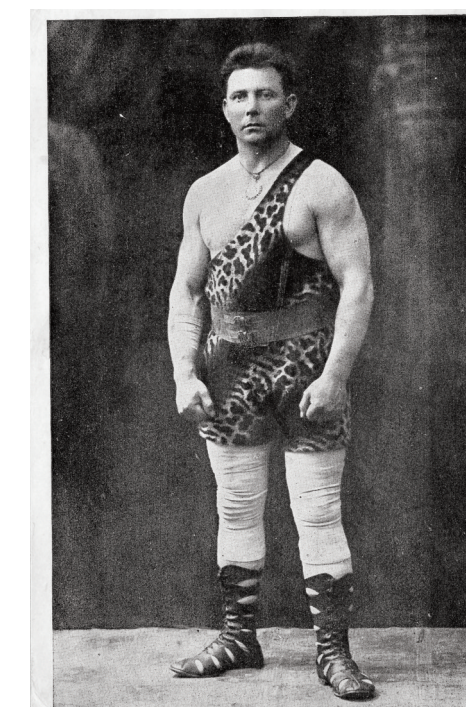

plakát

„Král železa“ Fráňa Česal
vystoupí na slovácké veselici v neděli dne 19. srpna v Dělnickém domě v Husovicích. Neprůkonnatelné výkony. Samá prvotřídní čísla. Veselice pod máj. Průvod vyjde o 2. hodině odpoledne z Dělnického domu. Vstupné Kč 3.60. K hojně účasti zve zábavní odbor.

Rovnost 17. 8. 1923

na sklonku života